

แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

กิตติพงษ์ วงศ์สวัสดิ์^{1*} เสวียน เจนเขว้า² และ ศิริรัตน์ ทองมีศรี³

^{1,2,3} หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

*k.wongsawat_1991@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู และ 3) ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 รวมทั้งสิ้น 5,462 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 372 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่น เท่ากับ .97 และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบัน ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ และด้านการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ และด้านการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็น มีจุดเน้นสำคัญ 2 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ พบว่า ในภาพรวมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีความจำเป็นในการพัฒนามากที่สุด คือ การร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน (PNI = 0.181) และด้านการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู พบว่า ในภาพรวมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีความจำเป็นในการพัฒนามากที่สุด คือ การเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา (PNI = 0.160) และ 3) แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ พบว่า ด้านการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด โดยมีแนวทางการบริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดให้ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา ร่วมกันจัดทำโครงสร้างรายวิชา คำอธิบายรายวิชาแบบประมวลการสอน เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน และด้านการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู พบว่า ด้านการเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษามีความต้องการจำเป็นมากที่สุด โดยมีแนวทางการบริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัด ประชุมครู เป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และร่วมกับฝ่ายบริหารในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียน

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู

**Guidelines for Institutional Management by Using Professional Learning Community (PLC)
Model in Teacher Professional Learning and Development under the Secondary Educational
Service Area Office 1**

Kittipong Wongsawat^{1*} Sawien Jenkwao² and Sirirat Thongmeesri³

^{1,2,3} *Educational Administration Program Faculty of Teacher Training College Phranakhon Rajabhat University*

**k.wongsawat_1991@hotmail.com*

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study the current and desirable conditions of the institutional management by using the Professional Learning Community (PLC) Model in teacher professional learning and development under the Secondary Educational Service Area Office 1, 2) study the needs and necessities of educational institution administration by using the PLC model, and 3) study the guidelines for institutional management by using the PLC model. The population were 5,462 school teachers under the Secondary Educational Service Area Office 1. The samples were 372 school teachers, selected using cluster sampling. The research instrument comprised of questionnaire with the reliability of .97 and interview form. The data were analyzed by using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, Priority Need Index (PNI), and content analysis.

The research results were found that: 1) The current conditions were found that the aspect of learning for teacher professional development and the aspect of learning for teacher spirit were overall at high level. For the desirable conditions, it was found that the aspect of learning for teacher professional development and the aspect of learning for teacher spirit were overall at the highest level. 2) The needs and necessities of educational institution administration using the PLC model consisted of 2 aspects: the aspect of learning for teacher professional development from the current and desirable conditions of the institutional management by using the PLC was found in overall that the participation in thinking, acting, and responsibilities at work (PNI = 0.181) should be necessarily developed the most. For the aspect of learning for teacher spirit, it was found in overall that participation in learning among teachers, administrators, and educational stakeholders (PNI= 0.160) should be necessarily developed the most, and 3) the guidelines for institutional management by using the PLC model consisted of 2 aspects: the aspect of learning for teacher professional development, it was found that the participation in thinking, acting, and responsibilities at work was the most needed. The guidelines for institutional management were found that school administrators should assign teachers in each subject to collaboratively take part in creating the subject outlines, course descriptions, and syllabuses for imposing the instructional guidelines in the same directions and for promoting the teachers to get involved in school development. For the aspect of learning for teacher spirit, it was found that collaborative learning among teachers, administrators and educational stakeholders was the most needed. The guidelines for institutional management were found

<http://cim.vru.ac.th>

that the school administrators should organize monthly teacher staff meeting for exchanging ideas and having common practice. Teachers should be encouraged to take part in setting the direction of educational management, creating school development plans, developing school curriculums, and working with the administrative department for other school operations.

Keywords: Institutional management, Professional learning community (PLC), Teacher professional learning and development

บทนำ

สถานะสังคมโลกในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาทางการศึกษานั้น มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนามนุษย์ให้มีความรู้ความสามารถในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งการศึกษานับว่าเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 เพื่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ที่ส่งผลต่อความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แบบก้าวกระโดดที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก การเปลี่ยนแปลง โครงสร้างประชากร ทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 ตามความต้องการกำลังคนยุค 4.0

ในปัจจุบันพบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยาย หรือบอกความรู้ให้กับนักเรียนเป็นหลัก โดยนักเรียนมีหน้าที่ในการฟัง จดจำ และท่องสิ่งที่ครูสอน ซึ่งครูโดยทั่วไปยังขาดทักษะการสอนที่หลากหลาย ทำให้มีแบบการสอนจำกัด ไม่เพียงพอที่จะตอบสนองต่อความแตกต่างที่หลากหลายของผู้เรียน และเนื้อหาสาระการเรียนรู้ อีกทั้งครูยังขาดทักษะใหม่ ๆ ในการทำหน้าที่ครูยุคใหม่ที่เน้นบทบาทการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทิศนา ขัมมณี [2] ดังนั้นครูผู้สอนในยุคปัจจุบันนี้จึงต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้สอนมาเป็นผู้ฝึกหรือครูนั้นเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวกในการเรียนและการจัดบรรยากาศห้องเรียน โดยเปลี่ยนจากการสอนของครูมาเน้น การเรียนของนักเรียน โดยอาศัยกระบวนการพัฒนาครูด้วยรูปแบบการสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อให้ครูเกิดความรู้สึก ที่มีความต้องการจะพัฒนาตนเองหรือปรับปรุงทัศนคติของตนเองให้เกิดการเรียนรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ ส่งผลให้รูปแบบ การทำงานของครูจึงต้องเปลี่ยนจากการทำงานแบบเดี่ยวมาเป็นการทำงานแบบทีม มีการร่วมกันทำงาน ช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมวัฒนธรรมองค์การในการทำงาน ทำให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนในลักษณะของ การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ได้กำหนดเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร ครูและนักเรียนโดยตรง คือ ให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีที่มีคุณภาพบนพื้นฐาน ความเป็นไทย มีความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ และผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ เพื่อยกระดับสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการ ศึกษาทั้งระบบขยายโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ส่งผลให้เป็นไปตามจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีผลการประเมินมาตรฐานตามเกณฑ์ มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในระดับดีเยี่ยม มีการพัฒนาหลักสูตรที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับ ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community = PLC) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการบริหารของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่งผลต่อการพัฒนา วิชาชีพครูในหลายด้าน แต่สถานศึกษาหลาย ๆ ที่ยังไม่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ และเพื่อให้ครูได้มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การปฏิบัติงาน ที่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองและพัฒนา วิชาชีพให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ กลยุทธ์ และจุดเน้นสำคัญของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในการส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการ เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู เป็นแนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู นำไปสู่การ พัฒนา การเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนาตนเองของครู โดยการนำเอาแนวคิดดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติในระดับโรงเรียนให้

<http://cim.vru.ac.th>

มีการดำเนินงานที่เห็นผลได้จริง ซึ่งแนวทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดการเสริมสร้างการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้วยการจัดให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการในการบริหารจัดการของโรงเรียนที่ครูทุกคนได้มีส่วนร่วม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างกัน และร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยหัวข้อที่ผู้วิจัยได้ศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาการดำเนินงานให้ก้าวไปสู่การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนในการจัดการศึกษาต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และกำหนดความต้องการจำเป็นของของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 รวมทั้งสิ้น 5,462 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 372 คน โดยการใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมด กับตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ เพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นโดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับวิทยฐานะ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของแบบลิเคิร์ต เพื่อสอบถามระดับการดำเนินงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งประกอบด้วย 2 ด้าน จำนวน 55 ข้อ คือ ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ และด้านการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดำเนินการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ในระยะที่ 1 มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการสร้างแบบสัมภาษณ์

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

1. **กลุ่มผู้ให้ข้อมูล** เป็นผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์การพิจารณา คือ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ยอด

<http://cim.vru.ac.th>

เยี่ยม (Best Practice) ส่งผลต่อการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จนได้รับรางวัลเป็นที่
ประจักษ์และเป็นที่ยอมรับ จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์

เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ครอบคลุม
องค์ประกอบของการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชน
แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นการสัมภาษณ์
แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีข้อความ จำนวน 11 ข้อ โดยเรียงตามลำดับความต้องการจำเป็น
จากมากที่สุดไปน้อยที่สุด จากนั้นดำเนินการจัดแบ่งประเภทของข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูล
สรุปประเด็นสำคัญและวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด
เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ผลการวิจัย (Results)

แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนา
วิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามวิทยฐานะ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด
และประสบการณ์การทำงาน จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า
ผู้ตอบแบบสอบถามด้านวิทยฐานะ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 286 คน คิดเป็นร้อยละ 76.88 ด้านเพศ
พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 63.17 เพศชาย จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 36.83
ด้านอายุพบว่า มีอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 51.88 ด้านระดับการศึกษาสูงสุด พบว่าส่วนใหญ่
จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี จำนวน 307 คน คิดเป็นร้อยละ 82.53 และด้านประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า
ประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 76.61 ตามลำดับ จากการศึกษาค้นคว้า
สถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชน
แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
พบว่า

สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้
และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ ใน
ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากที่สุด
ไปน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.17$) ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.12$) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการ
เรียนรู้ ($\bar{X} = 4.01$) ด้านการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.93$) และด้านการเรียนรู้
ร่วมกัน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.89$) ตามลำดับ และด้านการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู ใน

<http://cim.vru.ac.th>

ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านความเป็นครู ($\bar{X} = 4.29$) ด้านการเป็นผู้ที่มีพรหมวิหาร 4 ($\bar{X} = 4.18$) ด้านการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.15$) ด้านการพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.13$) ด้านการเข้าใจธรรมชาติ และความรู้สึก ในความเป็นศิษย์ ความเป็นครู ($\bar{X} = 4.12$) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.99$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.69$) ด้านการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.64$) ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.63$) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.59$) และด้านการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.59$) ตามลำดับ และด้านการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านความเป็นครู ($\bar{X} = 4.74$) ด้านการเข้าใจธรรมชาติ และความรู้สึก ในความเป็นศิษย์ ความเป็นครู ($\bar{X} = 4.71$) ด้านการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.71$) ด้านการพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.71$) ด้านการเป็นผู้ที่มีพรหมวิหาร 4 ($\bar{X} = 4.67$) และด้านการเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.63$) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยลำดับความต้องการจำเป็น มีจุดเน้นสำคัญ 2 ด้าน คือ

2.1 การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ในภาพรวมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพฯ โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็น จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ($PNI_{Modified} = 0.181$) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ($PNI_{Modified} = 0.180$) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ($PNI_{Modified} = 0.145$) ด้านการปฏิบัติงาน ($PNI_{Modified} = 0.125$) และด้านการพัฒนาวิชาชีพ ($PNI_{Modified} = 0.124$) ตามลำดับ

2.2 การเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ในภาพรวมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพฯ โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็น จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ($PNI_{Modified} = 0.160$) ด้านการเข้าใจธรรมชาติ และความรู้สึก ในความเป็นศิษย์ ความเป็นครู ($PNI_{Modified} = 0.143$) ด้านการพัฒนาตนเอง ($PNI_{Modified} = 0.140$) ด้านการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($PNI_{Modified} = 0.135$) ด้านการเป็นผู้ที่มีพรหมวิหาร 4 ($PNI_{Modified} = 0.117$) และด้านความเป็นครู ($PNI_{Modified} = 0.105$) ตามลำดับ

จากการพิจารณาความต้องการจำเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ซึ่งประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ ได้แก่ ด้านการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ ในการปฏิบัติงาน (PNI_{Modified} = 0.181) และด้านเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา (PNI_{Modified} = 0.160)

3. แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีจุดเน้นสำคัญ 2 ด้าน คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ และการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ได้พิจารณาความต้องการจำเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งประกอบด้วย 2 ด้าน สามารถสรุปเป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาได้ดังนี้

ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ จากการพิจารณาความต้องการจำเป็น ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด พบว่า ด้านการ ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด โดยผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 คน มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดให้ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา ร่วมกันจัดทำโครงสร้างรายวิชา คำอธิบายรายวิชา แบบประเมินผลการสอน เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน

ด้านการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู จากการพิจารณาความต้องการจำเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด พบว่า ด้านการเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด โดยผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 คน มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุมครูเป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษา จัดทำแผนพัฒนา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และร่วมกับฝ่ายบริหารในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียน

<http://cim.vru.ac.th>

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้ศึกษาขออภิปรายผลดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่าสภาพปัจจุบันของด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้มีการกำหนดจุดเน้นให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยสถานศึกษาได้รับการส่งเสริมให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพระดับมาตรฐานสากล และผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความก้าวหน้าตามสายงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรลักษณ์ ชูกำเนิด [6] ที่ศึกษารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย ซึ่งได้มีการนำเสนอองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทสถานศึกษา ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ เป็นการเรียนรู้บนพื้นฐานประสบการณ์ตรงในงานที่ลงมือปฏิบัติจริงร่วมกันของสมาชิกเรียนรู้จากโจทย์และสถานการณ์จริงที่ตนเองและสมาชิกจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และด้านการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้มีการกำหนดจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามเป้าหมาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ให้มีการจัดทำระบบการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยได้รับการปลูกฝังให้มีวัฒนธรรม การทำงานที่มุ่งเน้นสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ มีการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นมืออาชีพและมีผลงานเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยณัฐ กุสุมาลย์ [4] ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ การทบทวนไตร่ตรอง ผลการสนับสนุน การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน การมีภาวะผู้นำร่วม และการมีระบบทีมร่วมมือร่วมใจ ตามลำดับ และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ การสนับสนุน การมีภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ การทบทวนไตร่ตรอง ผลการมีระบบทีม ร่วมมือร่วมใจ การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมชาติ เมฆแดง [1] ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน พบว่า ลักษณะความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ดีของสถานศึกษาครอบคลุม 5 ลักษณะ คือ 1) สถานศึกษามีภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและมีส่วนร่วม 2) สถานศึกษาจัดให้มีการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์การเรียนรู้ร่วมกัน 3) สถานศึกษามีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน 4) สถานศึกษามีเงื่อนไขและสภาพการณ์ที่สนับสนุน และ 5) สถานศึกษามีแนวทางการปฏิบัติที่ดีร่วมกัน แนวทางในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน มีความจำเป็นต้องพัฒนาผู้สถานศึกษา ดังนี้

<http://cim.vru.ac.th>

1) พัฒนาภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและมีส่วนร่วม 2) จัดให้มีการเรียนรู้และประยุกต์การเรียนรู้ร่วมกัน 3) สร้างค่านิยม วิสัยทัศน์ของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน 4) สร้างการมีเจือใจ และสภาพการณ์ที่สนับสนุนความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน และ 5) สร้างแนวปฏิบัติที่ตีร่วมกัน และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ปรากฏว่าอยู่ในระดับมาก

2. ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

จากผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งประกอบด้วย 2 ด้าน โดยพิจารณาความต้องการจำเป็น ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด พบว่า 1) ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ ได้แก่ การร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ ในการปฏิบัติงาน และ 2) ด้านการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีศนา วิโนสยะ [3] ได้วิจัยการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก พบว่า สภาพของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านความร่วมมือของทีมงาน ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ด้านเจือใจ การสนับสนุน และด้านภาวะผู้นำร่วม อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ และแนวทางในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก พบว่า แต่ละด้านมีจำนวนแนวทางในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้ ด้านการมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน 7 แนวทาง ด้านความร่วมมือของทีมงาน 7 แนวทาง ด้านภาวะผู้นำร่วม 7 แนวทาง ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ 8 แนวทาง และด้านเจือใจการสนับสนุนจำนวน 9 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ ควรให้ผู้บริหาร และครูทุกคนได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและสร้างเป็นวัฒนธรรมขององค์กร ควรให้ครูร่วมกันวางแผนดำเนินการสะท้อนผลของการจัดการเรียนรู้ นำผลการสะท้อนไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น ควรให้ครูได้มีอิสระและบทบาทในการร่วมกันจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนโดยผู้บริหรเป็นผู้อำนวยความสะดวก ควรให้ครูได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ต่อเนื่องและสนับสนุนให้ครูมีการศึกษาเรียนรู้สิ่งใหม่ โดยการศึกษาต่อ ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการจัดการเรียนรู้ให้กับครูยกย่องชมเชยครูที่มีความมุ่งมั่นในการทำงาน

3. แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู จากการแสดงความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ได้สรุป แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งประกอบด้วย 2 ด้าน ได้ดังนี้

3.1 ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการร่วมคิดร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของครู โดยมีการกำหนดให้ครูผู้สอนแต่ละรายวิชา ร่วมกันจัดทำโครงสร้างรายวิชา คำอธิบายรายวิชา แบบประเมินผลการสอน เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้ไปในทิศทางเดียวกัน และส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ มารุต พัฒนาผล [5] ที่ได้ศึกษา การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและมีความสุขในการเรียนรู้ พบว่า แนวทางการพัฒนาครูที่มีประสิทธิภาพนั้นควรมุ่งเน้นการบูรณาการเข้าไปกับงานประจำ นั่นคือ เป็นการพัฒนาครูบนพื้นฐานของการ ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ประจำวันที่ออกแบบให้

<http://cim.vru.ac.th>

ครูได้พัฒนาตนเองไปพร้อม ๆ กับการทำหน้าที่ปกติในลักษณะที่เป็นวงจรการพัฒนา (Development Cycle) โดยให้ครูมองไปที่ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ แล้วประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการทำงานของตนเอง

3.2 ด้านการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา โดยการจัดประชุมครูเป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษา จัดทำแผนพัฒนา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และร่วมกับฝ่ายบริหารในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยณัฐ กุศลมาลย์ [4] ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า แนวทางการพัฒนาครูเป็นการดำเนินงานให้เกิดการพัฒนาบนพื้นฐานของการปฏิบัติงานประจำของครูอย่างต่อเนื่อง เน้นกระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้มากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีการสะท้อนผลการปฏิบัติงานระหว่างครู โดยมีเป้าหมายของการพัฒนา คือ ให้ครูได้นำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง เพื่อให้เกิดผลกับผู้เรียนเป็นสำคัญ และเกิดความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู โดยมีแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีแนวทางการดำเนินงาน 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน ด้านการมีระบบทีมร่วมมือร่วมใจ ด้านการทบทวน ไตร่ตรองผลด้านการสนับสนุนด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาโดยการกำหนดข้อคำถามเน้นไปที่แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู โดยได้แนวทางที่สำคัญซึ่งเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูทุกคนร่วมกันคิด ร่วมกันแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องการพัฒนาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างอิสระ และมีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษาโดยมีการจัดทำโครงสร้างการทำงาน และมีการประเมินผลงานการทำงานของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูได้มีการพัฒนาตนเอง

1.2 ผู้บริหารและครู ควรร่วมกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยศึกษาองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงสำรวจสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานอกเหนือจากนี้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวียน เจนเขว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ทองมีศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาดูแลให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์เล่มนี้อย่างละเอียดทุกขั้นตอนจนเสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งอาจารย์ ดร.ไตรรัตน์ สิทธิกุล ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ ดร.เบญจวรรณ ศรีมารุต และอาจารย์ ดร.มีนมาส พรานป่า อาจารย์ประจำหลักสูตร ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมอันเป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.เบญจวรรณ ศรีมารุต และ อาจารย์ ดร.มีนมาส พรานป่า อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร นายจักรพันธ์ ก้อนมณี เจ้าหน้าที่วิจัยปฏิบัติการ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ดร.ศุภกร สวนสมุทร รองผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี และ ดร.ชนธิชา เศตะพราหมณ์ ครูชำนาญการ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี ที่ได้ให้ความกรุณาสละเวลาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย พร้อมทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ซึ่งทำให้การศึกษาค้นคว้าในการทำงานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ดี และผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนๆ การบริหารการศึกษา รุ่นที่ 34 ทุกคนที่คอยให้กำลังใจและความช่วยเหลือ

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ให้การอุปการะ อบรมสั่งสอน สนับสนุน และเป็นกำลังใจ ตลอดมา ขอขอบคุณ ครู อาจารย์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ รวมถึงคณะผู้บริหาร และครู ทุกท่าน ของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ทั้งเรื่องข้อมูลและสถานที่ในการศึกษาวิจัย

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเกิดประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ทางผู้วิจัยขอขอบความดีครั้งนี้ให้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยแห่งท้องถิ่นอันทรงคุณค่าแก่การเข้ารับการศึกษาและเทิดทูน

รายการอ้างอิง

- [1] เฉลิมชาติ เมฆแดง. แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน. [สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช; 2558.
- [2] ทิศนา ขมมณี. ปลูกโลกการสอนให้มีชีวิตสู่ห้องเรียนแห่งศตวรรษใหม่. เอกสารประกอบการประชุมเชิงวิชาการ อกิวิฒนาการเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนของประเทศไทย. 1(24). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน; 2557.
- [3] ปรีศนา วิโนสุยะ. การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก. [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยนเรศวร; 2561.
- [4] ปิยณัฐ กุสมาลย์. แนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2560.
- [5] มารุต พัฒผล. การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์; 2557.
- [6] วรลักษณ์ ชูกำเนิด. รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2557.